Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0190

Hooldusühiskonna suunas liikumine: soolise hoolduslõhega tegelemine

Euroopa Parlamendi 21. mai 2026. aasta resolutsioon hooldusühiskonna suunas liikumise ja soolise hoolduslõhega tegelemise kohta (2025/2039(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 2,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 8, 19, 153 ja 157,

– võttes arvesse ÜRO tervena vananemise kümnendit[1], mida juhib Maailma Terviseorganisatsioon, ja eelkõige selle nn võimaldajaid, mis on seotud integreeritud hoolduse pakkumise ja pikaajalise hoolduse kättesaadavusega,

– võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast ja eelkõige selle põhimõtteid, mis käsitlevad soolist võrdõiguslikkust, töö- ja eraelu tasakaalu, lapsehoidu ja laste toetamist, puuetega inimeste kaasamist, jagatud vastutusega kogukonda ja õigust pikaajalisele hooldusele, ning komisjoni tegevuskava sotsiaalmajanduse edendamiseks ja töökohtade loomiseks,

– võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2020. aasta teatist „Võrdõiguslik liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0152) ning komisjoni sooliselt võrdõigusliku ühiskonna põhimõtete deklaratsiooni,

– võttes arvesse komisjoni 3. märtsi 2021. aasta teatist „Võrdõiguslikkuse liit. Puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030“ (COM(2021)0101),

– võttes arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ja

---

1 Maailma Terviseorganisatsioon, „WHO's work on the UN Decade of Healthy Ageing (2021–2030)“ (WHO töö ÜRO tervena vananemise aastakümnel (2021–2030)).

asjaolu, et Euroopa Liit selle ratifitseeris,

– võttes arvesse komisjoni 7. septembri 2022. aasta teatist Euroopa hooldusstrateegia kohta (COM(2022)0440), nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitust, mis käsitleb alusharidust ja lapsehoidu: Barcelona eesmärgid 2030. aastaks[2] ja nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitust, mis käsitleb taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu[3],

– võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast ja selle tegevuskava, 2030. aasta peamisi eesmärke ning ELi sotsiaalnäitajate tulemustabelit,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiivi 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes[4],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1158, milles käsitletakse lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalu ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2010/18/EL[5] (töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiiv),

– võttes arvesse oma 21. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegia kohta[6],

– võttes arvesse oma 5. juuli 2022. aasta resolutsiooni Euroopa hooldusvaldkonna ühismeetmete kohta[7],

– võttes arvesse „Euroopa vähktõvevastase võitluse kava“ (COM(2021)0044),

– võttes arvesse oma 16. veebruari 2022. aasta resolutsiooni vähktõvevastase võitluse tugevdamise kohta Euroopas – ulatusliku ja koordineeritud strateegia suunas[8],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta direktiivi (EL) 2022/2041, mis käsitleb piisavat miinimumpalka Euroopa Liidus[9],

---

2 ELT C 484, 20.12.2022, lk 1.
3 ELT C 476, 15.12.2022, lk 1.
4 ELT L 204, 26.7.2006, lk 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
5 ELT L 188, 12.7.2019, lk 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.
6 ELT C 456, 10.11.2021, lk 208.
7 ELT C 47, 7.2.2023, lk 30.
8 ELT C 342, 6.9.2022, lk 109.
9 ELT L 275, 25.10.2022, lk 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj.

– võttes arvesse Mario Draghi 9. septembri 2024. aasta aruannet „The future of European competitiveness“ (Euroopa konkurentsivõime tulevik),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiivi (EL) 2023/970, millega tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist[10] (tasustamise läbipaistvuse direktiiv),

– võttes arvesse komisjoni 15. novembri 2023. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ELi talendireserv (COM(2023)0716),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2024. aasta direktiivi (EL) 2024/2831 platvormitöö tingimuste parandamise kohta[11],

– võttes arvesse nõukogu 3. detsembri 2024. aasta järeldusi, milles käsitletakse kõigile põlvkondadele töö- ja eraelu tasakaalu ning soolise võrdõiguslikkuse tagamist demograafiliste väljakutsete kontekstis, mille nõukogu (tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused) (EPSCO) kiitis heaks oma 2. detsembri 2024. aasta kohtumisel,

– võttes arvesse nõukogu 4. detsembri 2024. aasta järeldusi „Tööjõu ja oskuste nappus ELis: kasutamata tööjõupotentsiaali rakendamine Euroopa Liidus“, mille EPSCO kiitis heaks oma 2. detsembri 2024. aasta kohtumisel,

– võttes arvesse sotsiaalteenuste valdkonna töötajate hoidmist ja töölevõtmist käsitlevate meetmete raamistikku, mille Euroopa sotsiaalteenuste valdkonna sotsiaaldialoogi komitee võttis vastu 2025. aasta juunis,

– võttes arvesse komisjoni 20. märtsi 2024. aasta teatist „Tööjõu ja oskuste nappus ELis: tegevuskava“ (COM(2024)0131),

– võttes arvesse komisjoni sotsiaalkaitsekomitee 2024. aasta aruannet,

– võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2025. aasta teatist „Oskuste liit“ (COM(2025)0090),

– võttes arvesse komisjoni 2025. aasta aruannet soolise võrdõiguslikkuse kohta ELis, eelkõige selle jagu, milles käsitletakse soolist hooldusl̃het,

---

10 ELT L 132, 17.5.2023, lk 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.

11 ELT L, 2024/2831, 11.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj.

– võttes arvesse komisjoni 8. mai 2018. aasta aruannet, milles käsitletakse väikelaste hoiuteenuste arendamist eesmärgiga edendada naiste tööjõus osalemist, töötavate lapsevanemate töö- ja eraelu tasakaalu ning säästvat ja kaasavat majanduskasvu Euroopas (Barcelona eesmärgid) (COM(2018)0273),

– võttes arvesse 2024. aasta märtsis avaldatud aruannet „Üheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta“,

– võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust „Uus eakate hooldamise mudel: COVID-19 pandeemia õppetunnid“[12],

– võttes arvesse oma 15. novembri 2018. aasta resolutsiooni hooldusteenuste kohta ELis soolise võrdõiguslikkuse parandamiseks[13],

– võttes arvesse oma 10. märtsi 2022. aasta resolutsiooni, mis käsitleb 2020. aasta aruannet soolõime kohta Euroopa Parlamendis[14],

– võttes arvesse oma 21. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni soolise perspektiivi kohta COVID-19 kriisi ajal ja selle järgsel perioodil[15],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse kodukorra artikli 59 kohaseid ühisarutelusid tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni vahel,

– võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni raportit (A10-0083/2026),

A. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on üks ELi alusväärtusi; arvestades, et soolise aspekti arvestamist ja valdkonnaülest käsitust tuleks rakendada kõikides ELi poliitikavaldkondades ja neisse lõimida;

B. arvestades, et Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas on esitatud konkreetsed algatused selliste põhimõtete rakendamiseks, mis on olulised tugevama sotsiaalse Euroopa ülesehitamiseks õiglase ülemineku ja taastumise jaoks, sealhulgas seoses pikaajalise hooldusega;

C. arvestades, et hooldus hõlmab nii ametlikku kui ka mitteametlikku hooldust; arvestades, et ametlik hooldus tähendab hooletööd, mida tehakse ametliku töökorralduse alusel, samas kui mitteametlik hooldus tähendab hooletööd, mida tehakse üksikisiku sotsiaalses

---

12 ELT C 194, 12.5.2022, lk 19.
13 ELT C 363, 28.10.2020, lk 80.
14 ELT C 347, 9.9.2022, lk 139.
15 ELT C 456, 10.11.2021, lk 191.

keskkonnas ja mis on tavaliselt – kuigi mitte alati – tasustamata; arvestades, et üldise kokkuleppe kohaselt hõlmab mõiste „hooldaja“ seetõttu kõiki „ametliku“ ja „mitteametliku“ hoolduse vorme; arvestades, et hooletööd esineb eri kujul, sealhulgas lapsehoid, pikaajaline hooldus, tervishoiu- ja isiklikud teenused; arvestades, et ametlikke ja mitteametlikke hooldusteenuseid osutavad peamiselt naised; arvestades, et mitteametlikud hooldajad hooldavad krooniliste haiguste, puuete, hapra tervise või muude pikaajaliste tervise- või hooldusvajadustega inimesi väljaspool ametlikku hooldusraamistikku;

D. arvestades, et hooldusühiskonnas tunnistatakse, et hooldus on majanduse ja ühiskonna toimimiseks hädavajalik; arvestades, et hooletööd tuleks väärtustada ning meeste ja naiste vahel võrdselt jagada, tunnustades samal ajal eelkõige õigust hooldusele, nagu on sätestatud Euroopa sotsiaalõiguste sambas; arvestades, et taskukohase, kvaliteetse ja inimkeskse pikaajalise hoolduse pakkumine on osa põhiõigusest tervisele; arvestades, et see õigustel põhinev käsitus kajastab jätkuvat üleminekut hoolduse osutamisel selliste teenuste suunas, mis austavad hooldust vajavate inimeste autonoomiat, väärikust ja kaasatust kõigis eluetappides, võttes eelkõige arvesse seda, kuidas vananev elanikkond praegu ühiskonda mõjutab; arvestades, et ametlik pikaajalise hoolduse sektor põhineb endiselt hooldusel hoolekandeasutustes, samas kui kodu- ja kogukonnapõhine hooldus tagavad suurema tõenäosusega hooldust vajavate isikute õiguse sõltumatusele;

E. arvestades, et ELis saab mitteametlikku hooldust 8 % üle 65-aastastest inimestest – üle seitsme miljoni inimese – ning 75-aastaste ja vanemate seas on see näitaja 11 %; arvestades, et see Euroopas toimuv demograafiline muutus mõjutab märkimisväärselt hooldusvajadusi ja hooldusteenuste haldamist; arvestades, et kui seda probleemi ei lahendata sootundliku käsituse abil, võib see kahjustada naiste osalemist tööturul, suurendades seeläbi soolist ebavõrdsust ning ohustades eakate, laste ja perekondade heaolu; arvestades, et vananeva ühiskonna kontekstis on oluline peavoolustada hoolduses inimõigustel põhinevat ja inimkeskset käsitust, mis tagab kõigi osalemise; arvestades, et poliitilised muutused koos demograafiliste suundumustega soosivad üha enam eakate koduhooldust; arvestades, et paljud eakate ja puuetega inimeste vajadused saab katta kogukonnapõhiste teenustega, nagu isiklik abistamine ja rahaline eluasemetoetus;

F. arvestades, et maa-, äärepoolsetes ja saarepiirkondades ning äärepoolseimates piirkondades puuduvad piisavad või sobivad sotsiaalhoolekande- ja tugiteenused, mis võib suurendada majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme, millega nad võivad juba praegu silmitsi seista; arvestades, et juurdepääs nendele teenustele kõnealustes piirkondades on endiselt problemaatiline, arvestades sealse elanikkonna vähenemist ja vananemist ning ühenduvuse ja taristu puudumist; arvestades, et see võib vähendada

maapiirkondade atraktiivsust elu- ja töökohana; arvestades, et see mõjutab ebaproportsionaalselt naisi, kellel on lisaraskusi töö ja eraelu ühitamisel; arvestades, et need piirkonnad seisavad silmitsi perearstide ning eri- ja erakorralise arstiabi nappusega, mis toob kaasa meditsiiniliste kõrbete tekke; arvestades, et kvaliteetse sotsiaalhoolekande parem kättesaadavus võib parandada nendes piirkondades elavate inimeste elukvaliteeti ja majanduslikku heaolu; arvestades, et sotsiaalmajanduses osalejad pakuvad olulisi kogukonnapõhiseid hooldusteenuseid, mis tõhustavad kaasatust, taskukohasust ja hoolduse kvaliteeti, eelkõige alateenindatud ning maa-, äärepoolsetes ja saarepiirkondades, vastates samal ajal piirkondlikele vajadustele;

G. arvestades, et nii ametlik kui ka mitteametlik hooldus on sageli nähtamatu ning sotsiaalselt ja majanduslikult alahinnatud, kusjuures pikaajalise hoolduse ja muude sotsiaalteenuste palgad on ELi keskmisest 21 % madalamad[16]; arvestades, et ametliku ja mitteametliku hoolduse ühiskondlikku lisaväärtust on sageli raske mõõta ning sellist hooldust pakkuvaid inimesi ei tunnustata, väärtustata ega toetata piisavalt, mis tekitab neile täiendavat füüsilist ja psühholoogilist pinget; arvestades, et ametlikud ja mitteametlikud hooldajad on Euroopa tervishoiu- ja hooldussüsteemide jätkusuutlikkuse jaoks hädavajalikud;

H. arvestades, et suur osa majanduslikest soolistest lõhedest on seletatav sooliste erinevustega hoolduse pakkumisel ja kutselise hoolduse sektori – kus töötab märkimisväärselt rohkem naisi kui mehi – alahindamisega;

I. arvestades, et hooldussektori headel töötingimustel on kvaliteetsete hooldusteenuste pakkumisel oluline tähtsus;

J. arvestades, et kvaliteetsete lapsehoiuteenuste kättesaadavus, juurdepääsetavus ja taskukohasus on üliolulised, et võimaldada hoolduskohustustega inimestel, eelkõige naistel, tööturul osaleda;

K. arvestades, et Euroopas kulub mitteametlikule hooldusele hinnanguliselt 39 miljardit tundi aastas, mis vastab umbes 576 miljardi euro suurusele majanduslikule väärtusele, mis moodustab ligikaudu 3,63 % Euroopa sisemajanduse koguproduktist (SKP)[17]; arvestades, et mitteametlikku hooldust ei tunnustata piisavalt selle eri vormides, alates igapäevasest isikliku hoolduse

---

16 Eurofound, 2021.

17 Peña-Longobardo LM, Oliva-Moreno J., „The Economic Value of Non-professional Care: A Europe-Wide Analysis“ (Mitteametliku hoolduse majanduslik väärtus: kogu Euroopat hõlmav analüüs), International Journal of Health Policy and Management, 2022;11(10); Maailma Terviseorganisatsiooni Euroopa piirkondlik büroo, „Shining light on women’s contributions:celebrating their role in informal care“ (Naiste panus rambivalguses: nende rolli tunnustamine mitteametlikus hoolduses), 2024.

toetamisest kuni aeg-ajalt majapidamistöödel abistamiseni; arvestades, et naised vastutavad sellise hoolduse osutamise eest ebaproportsionaalselt palju, mis kinnistab soolist ebavõrdsust, piirates nende võimalusi teha ametlikku tööd, eriti nooremate mitteametlike hooldajate puhul; arvestades, et lapsehoiulõhe on endiselt üks pakilisemaid probleeme, millega seisavad silmitsi värsked lapsevanemad ELis ja mis mõjutab peamiselt naisi, lükates nende tööle naasmist edasi;

L. arvestades, et digitaalne innovatsioon ja digitaalsete tervishoiuvahendite kasutamine võivad märkimisväärselt parandada hoolduse kvaliteeti ja kättesaadavust, eriti maa-, äärepoolsetes ja saarepiirkondades ning äärepoolseimates piirkondades, ning seetõttu tuleks seda aktiivselt edendada ja toetada; arvestades, et digiplatvormide kasvaval osatähtsusel hooldussektoris on sooline mõju, kuna see võib olemasolevat ebavõrdsust süvendada;

M. arvestades, et ametliku hoolduse puhul moodustavad 88,2 % tööjõust naised[18], mis toonitab, et hoolduse ja majapidamistöödega seotud psühholoogiline ja organisatsiooniline koormus on jätkuvalt peamiselt naiste õlul;

N. arvestades, et naiste osakaal mitteametlike hoolduskohustuste täitmisel on valdav – hinnanguliselt 80 %;

O. arvestades, et see suurendab püsivat soolist ebavõrdsust kogu ELis ja aitab suurendada soolist hoolduslõhet, piirates naiste võimalusi osaleda tööturul ja avalikus elus ning saavutada majanduslik sõltumatus; arvestades, et püsiv sooline ebavõrdsus, sealhulgas 10 % suurune sooline tööhõivelõhe[19], 12 % suurune sooline palgalõhe[20] ja 25 % suurune sooline pensionilõhe[21] lisaks muudele teguritele, nagu hooldusele kuluv aeg, seavad naised haavatavasse olukorda; arvestades, et hoolimata suurenenud teadlikkusest soolisest hoolduslõhest oleme tõelisest kultuurilisest nihkest tasustamata hooletöö võrdse jagamise suunas endiselt kaugel; arvestades, et püsivate sooliste stereotüüpide tõttu eeldatakse, et hooldajateks on peamiselt naised ja tütarlapsed, ja et neid stereotüüpe kinnistatakse sotsiaalmeedia kaudu internetis; arvestades, et kultuurilised muutused, teadlikkuse suurendamise kampaaniad ja haridusalgatuste kaudu ühise hoolduskohustuse edendamine võimaldaksid naistel ühiskonnas võrdselt osaleda ja tagaksid, et tütarlastel on vabadus viia oma eesmärke ellu ilma ebaproportsionaalsete hoolduskohustusteta; arvestades, et selline hoolduslõhe nõuab meetmeid, et edendada meeste osalemist selles

---

18 Euroopa Komisjon, Euroopa hooldusstrateegia, 2022.

19 Euroopa Komisjon, „The gender pay gap situation in the EU“ (Soolise palgalõhe olukord ELis), 2024.

20 Euroopa Komisjon, „The gender pay gap situation in the EU“ (Soolise palgalõhe olukord ELis), 2023.

21 Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, „Gender Equality Index“ (Soolise võrdõiguslikkuse indeks), 2025.

valdkonnas ja kohustuste võrdsemat jaotamist; arvestades, et Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi 2024. aasta soolise võrdõiguslikkuse indeksi andmetel on ELi hooldustegevuse keskmine punktisumma 78,7 punkti, mis kajastab püsivat soolist ebavõrdsust tasustamata majapidamistööde, lapsehoiu ja pikaajalise hoolduse puhul[22]; arvestades, et hooldustöötajad vananevad kogu Euroopas ning seistakse silmitsi probleemidega töötajate värbamisel ja hoidmisel;

P. arvestades, et seetõttu kulutavad naised oma elu jooksul meestega võrreldes kuus lisa-aastat tasustamata hooldusele[23];

Q. arvestades, et naistel on hooldussektoris keskne koht ning et isegi pärast tööturule sisenemist kannavad nad majapidamis- ja hooletööde eest jätkuvalt esmavastutust; arvestades, et vaja on ajakasutuse uuringuid, milles keskendutakse hooldus- ja majapidamistöödele kuluva aja jaotuse mõõtmisele; arvestades, et hoolduskohustuste tõttu on tööturult eemal ligikaudu 7,7 miljonit naist, samal ajal kui meeste puhul on see arv vaid 450 000[24]; arvestades, et mõnel naisel ei ole mitteametlike hoolduskohustuste täitmise koormuse tõttu isegi võimalik täielikult tööturule siseneda; arvestades, et tasustamata hooletöö ebaühtlane jaotus takistab naiste juurdepääsu täistööajaga tööle ja suurendab negatiivselt soolist palgalõhet[25], mille tagajärjeks on vähem karjäärivõimalusi või isegi oskuste tasemest madalamale jäävate tööpakkumiste vastuvõtmine, mis toob kaasa sissetuleku kaotuse ja soolise pensionilõhe süvenemise; arvestades, et selline kahjulik mõju on tihedalt seotud osutatava hoolduse intensiivsusega ja hoolduskohustuste kestusega; arvestades, et eriti üksikemasid mõjutavad hoolduskohustustest tulenevad piiratud töövõimalused; arvestades, et üksikvanemad moodustavad ELi lastega leibkondadest 12,4 %; arvestades, et ka üksikvanemaga perekondade hulgas on naised ebaproportsionaalselt esindatud, moodustades 85 %[26]; arvestades, et tööga on hõivatud vaid pool ELi 42,8 miljonist tööealisest puudega inimesest; arvestades, et see mõjutab eriti puuetega naisi, kellest ainult 21 % töötab täistööajaga[27];

R. arvestades, et hoolduse ja tööga seotud topeltkoormus piirab oluliselt

---

22 Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, 2024.
23 Population Reference Bureau, 2023.
24 Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, „Gender inequalities in care and pay in the EU“ (Sooline ebavõrdsus hoolduse ja palga valdkonnas ELis).
25 Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Sihtasutus (Eurofound), „European Quality of Life Survey 2016 – Quality of life, quality of public services, and quality of society“ (Euroopa elatustaseme uuring 2016 – elatustase, avalike teenuste kvaliteet ja ühiskonna kvaliteet), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2018.
26 Eurostat, 2023: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Young_people_-_family_and_society.
27 Soolise võrdõiguslikkuse indeks 2024.

hooldajate aega puhkamiseks ja enesehoolduseks, mistõttu on tasustamata hooldajatel palju suurem (lapsevanemana) läbipõlemise oht; arvestades, et parem juurdepääs reproduktiivtervise ja aborditeenustele võib aidata vanemaid pereplaneerimisel ja vähendada ootamatust rasedusest tulenevat stressi;

S. arvestades, et töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi ei ole mitmes liikmesriigis täielikult rakendatud; arvestades, et selle sätted, mis käsitlevad hooldajate õigust viiepäevasele puhkusele aastas, ei ole piisavad, et pakkuda piisavat hooldust või korraldada ametlikku hooldust, ning nende suhtes ei kehti samad töötasu ja sissetulekutoetuse tagatised nagu muud liiki perepuhkuse puhul;

T. arvestades, et teadaanne, et komisjon hindab töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi rakendamist hiljemalt 2028. aastal, on teretulnud;

U. arvestades, et juurdepääs taskukohastele ja kvaliteetsetele ametlikele hooldusteenustele on keskse tähtsusega tagamaks, et hooldamine on tõeline valikuvõimalus, toetamaks hooldajaid ning vähendamaks hoolduse intensiivsust ja leevendamaks hooldajate koormust, rõhutades, et sellised teenused võivad aidata suurendada naiste osalemist tööturul, tuua kaasa suurema soolise võrdõiguslikkuse ja tööjõu mitmekesisuse, edendada majanduslikku sõltumatust ja vähendada sõltuvust sotsiaalkaitsest, mille tulemuseks on kestlikum majanduskasv;

V. arvestades, et Eurofoundi andmetel[28] on hooldustöötajatel suurem vaimse tervise probleemide tekkimise oht, sest nende töö on emotsionaalselt raske ja nad puutuvad tööl kokku vaenuliku sotsiaalse käitumisega;

W. arvestades, et nendest andmetest ilmneb ka see, et sotsiaalne eraldatus on üks olulisemaid probleeme, millega mitteametlikud hooldajad silmitsi seisavad, kusjuures intensiivsete või mitmekordsete hoolduskohustustega hooldajad seisavad silmitsi suurema vaesuse, sotsiaalse tõrjutuse, üksinduse ning vaimse ja füüsilise tervise probleemidega; arvestades, et mitteametliku hoolduse kohustused võivad samuti takistada hooldajate juurdepääsu tervishoiuteenustele;

X. arvestades, et invaliidsust põhjustava haigusega (muu hulgas vähi või mäluhäiretega) pereliikme hooldamine tekitab mitteametlikele hooldajatele ebaproportsionaalse füüsilise ja psühholoogilise koormuse, mis hooldatava elu lõpus sageli kasvab[29];

---

28 Eurofound, „Unpaid care in the EU“ (Tasustamata hooldus ELis), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2025.

29 Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, „Gender Equality Index 2019: Work-life balance“ (Soolise võrdõiguslikkuse indeks 2019: töö ja eraelu tasakaal).

Y. arvestades, et hooldussektor on ELi ja selle liikmesriikide poolt endiselt ebapiisavalt tunnustatud, alahinnatud ja alarahastatud, mis põhjustab püsivat personalipuudust, hoolimata sektori hinnangulisest potentsiaalist luua kaheksa miljonit uut töökohta[30]; arvestades, et avaliku sektori investeeringud hooldusteenustesse aitavad kaasa soolisele võrdõiguslikkusele ja vähendavad tööhõivelõhet; arvestades, et sotsiaalmajanduses osalejad aitavad parandada hooldussektoris töötingimusi tänu neid iseloomustavatele kaasavatele juhtimisviisidele;

Z. arvestades, et hooldussektoril on raskusi noorte töötajate ligimeelitamisega[31];

AA. arvestades, et ebapiisavad investeeringud hooldusteenustesse mõjutavad ebaproportsionaalselt naisi ja tütarlapsi, kelle õlul lasub suurim osa tasustamata hoolduskohustusi; arvestades, et hooldusteenuste kvaliteedistandardite kehtestamisega parandataks otseselt naiste majanduslikku sõltumatust ning tütarlaste võrdseid võimalusi hariduses ja tööhõives ning tagataks, et hooldusstandardeid kasutatakse naiste ja tütarlaste jaoks soolise võrdõiguslikkuse vahendina;

AB. arvestades, et kolmandatest riikidest pärit naised moodustavad sellisest tööjõust märkimisväärse osa ja seisavad sageli silmitsi ebaõiglaste töötingimustega;

AC. arvestades, et paljud Euroopa hooldustöötajad ja koduabilised on sisserännanud naised, kes on väga ebakindlas olukorras ja kogevad kodakondsuse, rassi või etnilise päritolu, soo, sotsiaal-majandusliku ja elanikustaatuse tõttu läbipõimunud diskrimineerimist; arvestades, et need rändajad korvavad ELis riikliku ja taskukohase hoolduse puudumist ning neid ei kohelda nende sotsiaalsete õiguste ja juurdepääsu osas inimväärsetele töötingimustele võrdselt;

AD. arvestades, et Euroopa hooldusstrateegia edukas rakendamine nõuab seiramist, läbipaistvust ning koostoimet ELi ja riikliku rahastamise, teadusuuringute ja poliitika vahel ning ametlike ja mitteametlike hooldajate asjaomaste esindusorganisatsioonidega konsulteerimist;

AE. arvestades, et kvaliteetse hoolduse pakkumine sõltub sellise piisavalt laiaulatusliku ja hästi koolitatud tööjõu olemasolust, kellel on inimväärsed töötingimused ja rahuldav sissetulek; arvestades, et investeerimine kvaliteetsesse kutseharidusse, koolitusse ja hooldustöötajate oskuste täiendamise võimalustesse koos piisava oskuste tunnustamisega on oluline sektori professionaalsemaks

---

30 The European Pillar of Social Rights Action Plan (Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava), 2023.

31 Eurofoundi uuring „Measures to tackle labour shortages: Lessons for future policy“ (Meetmed tööjõupuuduse vähendamiseks: õppetunnid tulevase poliitika jaoks), 2023.

muutmiseks;

AF. arvestades, et Euroopa hoolduskokkuleppe sõlmimine, miinimumpalk ning juurdepääs kvaliteetsetele ja tasuta avalikele teenustele aitaks vähendada vaesust ning hooldusl̃het, soolist palga- ja pensionilõhet;

AG. arvestades, et disagregeeritud andmed ja kvaliteedinäitajad võivad parandada hoolduse seiramist; arvestades, et nn varjatud hoolduse tõttu ei tuvastata paljusid mitteametlikke hooldajaid uuringute kaudu ning noorte hooldajate (alla 18-aastased) kohta on eriti vähe andmeid; arvestades, et hinnanguliselt pakub ELis peaaegu veerand 15–17-aastastest tasustamata lapsehoiuteenuseid ja 8–24 % tegeleb pikaajalise hooldusega; arvestades, et naised ja tütarlapsed on noorte hooldajate seas üleesindatud[32];

AH. arvestades, et 5. märtsil 2026 avaldatud soolise võrdõiguslikkuse strateegias 2026–2030 märgitakse, et Euroopa hooldusstrateegia arendatakse edasi Euroopa hoolduskokkuleppeks, mis esitatakse 2027. aastal;

Hooldus arvudes

1. toonitab, et ELis töötab ligikaudu 6,2 miljonit inimest[33] ametlike hooldustöötajatena, samas kui rohkem kui 53 miljonit inimest[34] teeb oma sotsiaalses keskkonnas mitteametlikku, sageli tasustamata hooletööd, hoolitsedes näiteks haigete või eakatele pereliikmete või puuetega pereliikmete eest; märgib, et mitteametlik hooldus moodustab kogu hooletööst 30–85 %[35];

2. rõhutab, et ametlik hooletöö jääb sageli tunnustuseta ja sellele on omased ebakindlad töötingimused ning füüsiline ja emotsionaalne pinge, kusjuures pikaajalise hoolduse ja muude sotsiaalteenuste eest makstavad palgad on keskmisest 21 % madalamad[36] ning naised teenivad keskmiselt 20 % vähem kui mehed[37]; rõhutab, et ligikaudu 60 % mitteametlikust hooletööst teevad naised[38]; märgib, et hinnanguliselt 32 miljonit naist osutab igal nädalal mitteametlikku

---

32 Eurofound, „Unpaid care in the EU“ (Tasustamata hooldus ELis), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2025.
33 Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus, 2023.
34 Eurofound, „Unpaid care in the EU“ (Tasustamata hooldus ELis).
35 Euroopa Komisjon, „Long-term care report“ (Pikaajalise hoolduse aruanne), 2021.
36 Eurofound, „Wages in long-term care and other social services 21% below average“ (Pikaajalise hoolduse ja muude sotsiaalteenuste palgad on 21 % alla keskmise).
37 Maailma Terviseorganisatsioon, „Shining light on women’s contributions:celebrating their role in informal care“ (Naiste panus rambivalguses: nende rolli tunnustamine mitteametlikus hoolduses).
38 Eurofound, 2021.

hooldust[39] ja teeb nädalas keskmiselt 17 tundi tasustamata tööd;

3. täheldab, et mitteametliku majapidamis- ja hooletöö majanduslik väärtus moodustab kogu maailmas 10–39 % SKPst[40];

4. märgib, et mitteametliku hooletöö ebavõrdne jaotus kajastab tasustatud töö ebavõrdset jaotust; märgib, et ELis töötab täistööajaga 44 % naistest, samas kui meeste puhul on see näitaja 58 %[41];

5. rõhutab, et selline hoolduskohustuste ebavõrdne jaotus meeste ja naiste vahel – sooline hoolduslõhe – mõjutab soolist palga- ja pensionilõhet; toonitab sellega seoses, et sooline palgalõhe ELis oli 2024. aastal hinnanguliselt 38 %[42]; täheldab, et sooline pensionilõhe 65-aastaste ja vanemate inimeste seas oli ELis 2025. aastal 24,5 %[43];

6. toonitab, et naised moodustavad ELi 49 miljonist ametlikust hooldustöötajast 76 % ning lapsehoiutöötajatest ja abiõpetajatest 93 %[44], kodumajapidamistes tervishoiuteenustega tegelevatest isikuhooldustöötajatest 86 % ja koduabilistest 95 %[45];

7. märgib, kui oluline on tunnustada ja arendada isiku- ja majapidamisteenuste sektorit keskse tähtsusega sektorina, kuna see hõlmab kogu kodumajapidamistes tehtavat hooletööd, nagu otsene hooldus (lapsehoid, pikaajaline hooldus, eakate ja puuetega inimeste koduhooldus) ja kaudne hooldus (toiduvalmistamine, triikimine, koristamine, aiatööd, õpiabitunnid); toonitab vajadust isiku- ja majapidamisteenuste valdkonna töötajaid tunnustada ja toetada ning neisse investeerida; märgib, et need teenused toetavad üksikisikute ja perekondade heaolu kodus, sealhulgas lastehoid, eakate ja puuetega inimeste pikaajaline hooldus, koristamine, koduremont,

---

39 Maailma Terviseorganisatsioon, „Shining light on women's contributions:celebrating their role in informal care“ (Naiste panus rambivalguses: nende rolli tunnustamine mitteametlikus hoolduses).

40 ÜRO Soolise Võrdõiguslikkuse ja Naiste Õiguste Edendamise Agentuur, „Redistribute unpaid work“ (Tasustamata töö tuleb ümber jagada), 2021.

41 Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut. ELis on täistööajale taandatud töötajate tööhõive määr naiste puhul 44 % ja meeste puhul 59 %. ***Täistööajale taandatud tööhõive määraga mõõdetakse töötunde võrdlevalt, kuigi inimesed võivad töötada nädalas erineval arvul tunde.

42 Euroopa Parlament, „Soolise hoolduslõhe vähendamine: potentsiaalne Euroopa lisaväärtus“.

43 Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, „Gender Equality Index“ (Soolise võrdõiguslikkuse indeks).

44 Eurostat, „Childcare workers and teachers' aides in the EU in 2020“ (Lapsehoiutöötajad ja abiõpetajad ELis 2020. aastal).

45 Euroopa Poliitika Keskuse (EPC) uuring „Gender equality: Who cares? Do you?“ (Sooline võrdõiguslikkus: Kes hoolib / hooldab? Kas sina?), 2022.

juhendamine, aiatööd ja IKT-tugi[46]; rõhutab, et ELis on ligikaudu 6,8 miljonit[47] deklareerimata töötajat, kes osutavad hooldusteenuseid (2,1 miljonit) või töötavad otseselt kodumajapidamistes (4,7 miljonit), kellest 90 % on naised, kellest enamik on keskealised ja kolmandate riikide kodanikud, kes on sageli vaeghõivatud[48]; tuletab meelde, et isiku- ja majapidamisteenuste sektoris on deklareerimata töötajaid hinnanguliselt 9,2 miljonit[49];

8. märgib, et Eurofoundi uuringu kohaselt on nii naiste kui ka meeste pikaajalise hoolduse vajadus märgatavalt suurenenud ning võrreldes 2014. aastaga on 2024. aastal kasvanud nende tasustamata hooldajate osakaal, kes tegelevad hooldusega rohkem kui 20 tundi nädalas; märgib, et see suundumus on eriti ilmne suurima hooldusvajaduse kategoorias (üle 51 tunni nädalas), mis on mõlema soo puhul märkimisväärselt kasvanud; toonitab, et naised on pidevalt ja kõigil ajavahemikel osutanud hooldust meestega võrreldes rohkem, mis näitab nende ebaproportsionaalselt suurt osalemist tasustamata hoolduses;

9. märgib, et ebapiisavad hooldussüsteemid on üks peamisi takistusi soolise ebavõrdsuse kaotamisel tööturgudel kogu maailmas[50]; toonitab vajadust tegeleda töötingimustega, et sobitada täistööajaga tööd hoolduskohustustega paindlike ajamudelite või muud liiki töökorralduse kaudu, ning tegeleda hooldusteenuste kättesaadavuse ja juurdepääsetavusega, ja soodustada töökliimat, mis võimaldab isapuhkust, soodustades hoolduskohustuste võrdset jaotust paaride vahel; rõhutab sellega seoses muu hulgas tööandjate tähtsust;

10. rõhutab vajadust kaotada sooline tööhõivelõhe, tegeledes tööalase diskrimineerimisega ja luues peresõbralikke töökohti, rakendada strateegiaid, mis tõhustavad paindlikku töökorraldust ja muid

---

46 Euroopa Tööjõuamet, 2021.

47 Eurofound, „Undeclared care work in the EU: Policy approaches to a complex socioeconomic challenge“ (Deklareerimata hooletöö ELis: poliitilised lähenemisviisid keerukale sotsiaal-majanduslikule probleemile), hiljutiste hinnangute kohaselt osutab ELis hooldus- või majapidamisteenuseid 6,8 miljonit deklareerimata töötajat, neist 2,1 miljonit konkreetselt hooldussektoris.

48 Eurofound, „Undeclared care work in the EU:Policy approaches to a complex socio challenge“ (Deklareerimata hooletöö ELis: poliitilised lähenemisviisid keerukale sotsiaal-majanduslikule probleemile).

49 Eurofound, „Undeclared care work in the EU: Policy approaches to a complex socioeconomic challenge“ (Deklareerimata hooletöö ELis: poliitilised lähenemisviisid keerukale sotsiaal-majanduslikule probleemile), lk 7: „Hiljutiste hinnangute kohaselt osutab ELis hooldus- või majapidamisteenuseid 6,8 miljonit deklareerimata töötajat, neist 2,1 miljonit konkreetselt hooldussektoris ja 4,7 miljonit otseselt kodumajapidamistes. Laiemat määratlust kasutades ulatub deklareerimata töötajate hinnanguline arv isiku- ja majapidamisteenuste sektoris 9,2 miljoni inimeseni.“

50 Maailma Majandusfoorum, „Global Gender Gap Report“ (Ülemaailmse soolise ebavõrdsuse aruanne), 2023.

meetmeid, ning vähendada takistusi, mis ei lase isadel võtta vanema-, isa- või hooldajate puhkust, edendades samal ajal aktiivselt naiste võrdse esindatuse kultuuri; rõhutab, et koos sellega tuleb lõpetada ametliku hoolduse, eelkõige lapsehoiu sotsiaalne ja kultuuriline häbimärgistamine;

11. toonitab, et soolise hoolduslõhe kaotamiseks tuleb eri eluvaldkondades tegeleda samal ajal kultuuriliste tõkete ja traditsiooniliste soorollidega;

12. märgib, et avaliku sektori kulutused pikaajalisele hooldusele suurenevad 2050. aastaks eeldatavalt 1,7 %-ni SKPst (2022. aastal moodustasid need 0,8 % SKPst)[51]; toonitab, et tuleb tagada piisav ja kestlik rahastamine[52];

13. toonitab, et 2070. aastaks on peaaegu 30 % ELi elanikkonnast 65-aastased või vanemad[53], mis koos muude teguritega, nagu pikem oodatav eluiga ning puuetega inimeste kasvav vajadus hoolduse järele, võib suurendada nõudlust hooldusteenuste järele, mis avaldab märkimisväärset survet tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandesüsteemidele, samas kui pikaajalist hooldust vajavate inimeste arv suureneb eeldatavasti 30,8 miljonilt 2019. aastal 38,1 miljonini 2050. aastal[54]; märgib, et praegused vajadused kujutavad juba endast probleemi, sest igal viiendal inimesel, kes vajab pikaajalist hooldust, ei ole piiratud taskukohasuse tõttu sellistele teenustele juurdepääsu[55];

Hooldusühiskonna suunas liikumine

14. on seisukohal, et hooldusühiskond tunnistab nii ametliku kui ka mitteametliku hoolduse keskset tähtsust igas eluetapis ja lõimib selle oma poliitikasse, tegeledes igat liiki hooldusega, mida pakuvad peamiselt naised, sealhulgas alusharidus ja lapsehoid ning

---

51 Komisjoni talituste 7. septembri 2022. aasta töödokument, mis on lisatud komisjoni ettepanekule võtta vastu nõukogu soovitus taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu kohta (SWD(2022)0441).

52 Komisjoni talituste 7. septembri 2022. aasta töödokument, mis on lisatud komisjoni ettepanekule võtta vastu nõukogu soovitus taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu kohta (SWD(2022)0441).

53 Euroopa Komisjon, 2021. aasta aruanne rahvastiku vananemise kohta.

54 Euroopa Komisjon, 2021. aasta aruanne rahvastiku vananemise kohta.

55 Euroopa Parlament, „Addressing the gender care gap: Potential European added value’ (Soolise hoolduslõhega tegelemine: potentsiaalne Euroopa lisaväärtus), lk 6, 2025, „hinnanguliselt ei ole igal viiendal inimesel (19 %), kes vajab pikaajalist hooldusteenust, sellisele teenusele juurdepääsu. Selle peamine põhjus nii meeste kui ka naiste jaoks on taskukohasus.“

pikaajaline hooldus;

15. toonitab, et juurdepääs hooldusele on põhiõigus; rõhutab, et võrdse juurdepääsu tagamiseks on hädavajalik investeerida kvaliteetsetesse hooldusteenustesse; toonitab, et tõkete püsimine hooldusele juurdepääsul on lahutamatult seotud ebapiisavate investeeringutega pikaajalisse hooldusse; märgib, et maa-, äärepoolsetes ja äärepoolseimates piirkondades, sealhulgas saartel, seisavad naised ja tütarlapsed silmitsi suurema hooldusvaesuse ja teenustele juurdepääsu puudumise ohuga; nõuab kohandatud meetmeid, nagu mobiilsed lapsehoiu- ja eakate hooldusteenused, digilahendused ja stiimulid hooldustöötajatele nimetatud piirkondadesse jäämiseks või sinna tagasipöördumiseks;

16. on seisukohal, et hoolduskohustused ei peaks lasuma ebaproportsionaalselt naistel ning et liikmesriigid peaksid edendama meeste ja naiste võrdset osalemist lapsehoius, eakate hoolduses, pikaajalises hoolduses ning puuetega pereliikmete hoolduses, samuti kõigis teistes mitteametliku hoolduse kohustustes;

17. toetab soolist võrdõiguslikkust hoolduskohustustes hoolduse võrdse jagamise, kvaliteetsetele, taskukohastele ja kättesaadavatele hooldusteenustele juurdepääsu edendamisel, vanemapuhkuse, võrdse töötasu ja paindliku töökorralduse pakkumisel ning õiglaste töötingimuste tagamisel koos töökohal pakutava toetuse, värbamissüsteemide ja meetmetega koduhooletöö toetamiseks;

18. nõuab meestele suunatud teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, millega julgustatakse mehi täitma hoolduskohustusi naistega võrdsel määral, võimaldades seeläbi naiste suuremat osalemist tööjõus, võttes arvesse sotsiaalmeedia mõju, tugevdades võitlust sooliste stereotüüpide vastu koos haridusalgatuste ja muude meetmetega, näiteks edendades töökultuure, mis väärtustavad ja toetavad seda hooldusalast võrdsust; nõuab, et algatataks kogu ELi hõlmavad teadlikkuse suurendamise kampaaniad, millega väärtustataks hooletööd ja seataks kahtluse alla traditsioonilised soostereotüübid;

19. rõhutab seetõttu vajadust lastehoiu järele, mis vastab lapsevanemate hooldusvajadustele pühade ajal ja tööajal; toonitab, kui oluline on töötada välja taskukohane, juurdepääsetav ja kvaliteetne alusharidus ja lapsehoid, et hõlbustada vanemate, eriti naiste tööle naasmist; rõhutab, et lapsehoiulõhe – kui perekonnad on kasutanud oma lapsehoolduspuhkust, kuid neil ei ole veel lapsehoiule täielikku juurdepääsu[56] – on endiselt üks lapsevanemate kõige pakilisemaid probleeme kogu Euroopas; märgib, et perekonnad jäävad lapsehoiu keerukuse tõttu ilma piisava toetuseta ning neil tuleb sageli teha raskeid otsuseid töö, rahaliste vahendite ja hoolduskohustuste vallas;

---

56 Euroopa perepoliitika vaatluskeskus, „Childcare Gap In The European Union: A 2025 Overview’ (Lapsehoiulõhe Euroopa Liidus: 2025. aasta ülevaade).

20. tunnistab põlvkondadevahelise hoolduspanuse tähtsust ja sotsiaalset väärtust; seda pakuvad näiteks vanavanemad, kes hoolitsevad korrapäraselt oma lapselaste eest, võimaldades vanematel, eelkõige emadel, töötada täistööajaga;

21. rõhutab toimivate meetmete ja poliitika, sealhulgas töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi nõuetekohase rakendamise tähtsust, et tagada tõeline töö- ja eraelu tasakaal; kutsub komisjoni üles hoolikalt seirama selle direktiivi rakendamist ning toonitab vajadust kaotada sooline palga- ja pensionilõhe, jõustades olemasolevaid õigusraamistikke ja tagades nende toimivuse;

22. kutsub liikmesriike üles minema kaugemale töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivis sätestatud minimaalsest viiepäevasest hooldajate puhkusest aastas ning tagama, et selline puhkus oleks piisavalt tasustatud, et muuta see kõigile hooldajatele reaalselt kättesaadavaks;

23. toonitab, et sihipärased meetmed paindliku ja peresõbraliku töökorralduse hõlbustamiseks, sealhulgas kaugtöö, paindlik tööaeg, hooldajate puhkus ja osalise tööajaga töötamise võimalused, on üliolulised, et võimaldada naistel ja meestel paremini ühitada oma töö- ja eraelu, samuti stiimulid ja erimeetmed vanemapuhkuse poliitikas; toonitab vanemapuhkuse õiglase jaotamise tähtsust lapsevanemate vahel ja selle mõju sooliselt võrdõigusliku ühiskonna edendamisele;

24. rõhutab, et hooldustöötajad pakuvad eluliselt tähtsat tuge; rõhutab, et kogu hooldajatele suunatud toetuse puhul tuleb hoolduskohustuste ja tööelu tasakaalustamiseks tunnustada nende õigusi hooldajatena ja tagada psühholoogiline tugi, asendusteenused, tervishoiuteenused ja paindlik töökorraldus (puhkus, töötunnid, kaugtöö), kaotamata töötasu või õigusi; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama traumat arvestavaid ja vaimset tervist soodustavaid käsitusi hoolduse pakkumisel, tunnistades psühhosotsiaalseid riske nii töötajatele kui ka teenusesaajatele; rõhutab, et nende meetmetega peavad kaasnema hooldustöötajate õiglane palk ja sotsiaalkaitse, et tagada kvaliteetne tööhõive ja kohandatud toetus hooldajatele, kelle karjääri on katkestanud tervishoiukohustused, eesmärgiga hõlbustada nende taasintegreerimist, rahalist sõltumatust ja heaolu;

25. peab oluliseks, et kõigi nende meetmete eesmärk oleks toetada perekondi ja hooldajaid, edendada naiste tööhõivet ning kaotada sooline hoolduslõhe koos Euroopa hooldusstrateegia raames võetavate meetmetega; rõhutab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata puuetega laste vanematele, kelle tööturul osalemine ja rahaline sõltumatus on nende pikaajaliste hoolduskohustuste tõttu suuremal määral takistatud; rõhutab, et sama kehtib ka inimeste kohta, kes hooldavad puuetega ja krooniliste haigustega sugulasi; rõhutab, et pikaajalist haigust põdeva sugulase hooldamine võib olla pikaajaline, intensiivne ja emotsionaalselt raske, tekitades mitteametlikele

hooldajatele märkimisväärset survet; rõhutab, et sellistel juhtudel on vaja tervishoiutöötajate toetust; märgib, kui oluline on töötada välja poliitikameetmed, mis tugevdaksid samaaegselt hooldussektorit, tagaksid juurdepääsu kvaliteetsetele kogukonnapõhistele hooldusteenustele ning edendaksid võrdset töötasu ja mitteametlike hooldajate – eelkõige naiste – tööturule (taas)integreerimist;

26. on seisukohal, et 2028.–2034. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kontekstis tuleks erilist tähelepanu pöörata hooldussektorile; rõhutab, et selles valdkonnas on vaja tagada piisav rahastamine, et toetada Euroopa hooldusstrateegia ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamist;

27. toonitab, et hooldusühiskond lõimib erinevaid hooldusmudeleid, nagu avaliku ja erasektori teenuseosutajad, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevad hooldajad või otse kodumajapidamiste palgal olevad hooldajad, ja edendab kodu- ja kogukonnapõhiste teenuste kaudu hoolduse deinstitutsionaliseerimist; toonitab kogukonnapõhist ja põlvkondadevahelist käsitust hooldusele, mis edendab solidaarsust, vähendab sotsiaalset eraldatust ning suurendab perekondade ja asumite vastupanuvõimet; rõhutab samuti, kui oluline on hoida alles õigus valida hooldusmudel, et säilitada nii hooldajate kui ka hooldust vajavate isikute väärikus, samuti nende autonoomia, sõltumatus, heaolu ja kogukonda kaasamine, võttes arvesse hooldatavate vajadusi ja püüdlusi ning tagades kaitse soolise vägivalla eest hooldusasutustes ning pakkudes mitteametlikele hooldajatele piisavat ja individuaalset tuge; tunnistab, et ametliku pikaajalise hoolduse sektor sõltub endiselt peamiselt hoolekandeasutustest, samas kui koduhooldus ja kogukonnapõhine hooldus toetavad paremini hooldust vajavate inimeste õigust elada iseseisvalt; märgib kiiret vajadust seada esikohale inimkeskne ja õigustel põhinev käsitus, mis võimaldab inimestel kodus hooldust saada ja ühiskonnas täiel määral osaleda;

28. rõhutab, et sihipärased oskuste omandamise ja täiendamise ning ümberõppe programmid ja täiesti diskrimineerimisvaba tööturule (taas)integreerimise toetus naistele, kes on kogenud oma hooldus- ja majapidamiskohustuste tõttu karjäärikatkestusi, on hädavajalikud, et toetada nende pidevat kutsealast arengut ja võrdseid võimalusi tööturul; rõhutab lisaks, et nendel naistel on väärtuslikud oskused, mida saab üle kanda edasiseks tööhõiveks või ettevõtluseks sektoris; nõuab eriprogramme ja toetust, millega tunnustada neid oskusi koolituse, sertifitseerimissüsteemide või ettevõtete loomise toetamise kaudu, hõlbustades seeläbi nende naiste naasmist tööturule isikutena, kellel on väärtuslikud kogemused, näiteks ettevõtjate ja töökohtade loojatena; rõhutab, et see koolitus peab olema kättesaadav, piisavalt rahastatud ja seotud kvaliteetsete töövõimalustega;

Hooldus majanduse keskmes

29. on seisukohal, et hoolekandesektor hõlmab hooletööd, mida tehakse avaliku ja erasektori kaudu, sealhulgas väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, kodanikuühiskonna- ja mis tahes muud liiki organisatsioonid, sotsiaal- ja solidaarmajandus, ning kodumajapidamised, sealhulgas hooldusteenuste osutajad ja teenusesaajad, samuti hooldusteenuseid pakkuvad tööandjad ja asutused[57]; rõhutab, et hoolekandesektorit tuleb tunnustada avaliku hüvena ja ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise tugisambana, mida toetavad stabiilsed investeeringud ja kvaliteetsete töökohtade loomine;

30. rõhutab vajadust tugevdada pikaajalise hoolduse teenuseid, eelkõige kodu- ja kogukonnapõhist hooldust, ning arendada automatiseeritud digitaalset terviseseiretehnoloogiat;

31. tunnistab, et hooldussektori naisettevõtjail on süsteemseid takistusi laenudele ja investeeringutele juurdepääsul; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja spetsiaalsed toetusprogrammid naisettevõtluse jaoks hoolekandesektoris, sealhulgas spetsiaalsed tagatisfondid, naistele suunatud mentorlusskeemid ja eeliskriteeriumid ELis; kutsub üles esitama ettepanekuid naiste juhitud ettevõtete kohta, mis tegelevad hoolekandesektoris innovatsiooniga;

32. rõhutab, et hoolekandesektor peab hooletööd Euroopa vastupanuvõime jaoks üliolulisteks, sest selle sektori panus ELi SKPsse on 11 % ja seal antakse tööd rohkem kui kuuele miljonile inimesele, kellest enamik on naised[58], ning prognoositakse kaheksat miljonit uut töökohta[59], ning tunnustatakse mitteametlike hooldajate väärtuslikku majanduslikku panust; märgib, et mitteametliku hoolduse pakkumisega seotud soolise hoolduslõhe majanduslik kulu võib ulatuda hinnanguliselt 147–220 miljardi euroni aastas, samal ajal kui uuringud näitavad, et investeeringud ametlikku hooldussektorisse võivad tuua positiivset majanduslikku kasu, vähemalt 4 eurot iga lapsehoidu või pikaajalisse hooldusse investeeritud euro kohta[60];

33. rõhutab kutselise hooldussektori tööhõive ja majanduskasvu potentsiaali ning toonitab seda, et investeerimine hooldusse vabastab mitteametlikud hooldajad, et nad saaksid rohkem integreeruda

---

57 Rahvusvaheline Tööorganisatsioon, https://www.ilo.org/topics-and-sectors/care-economy.

58 Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus, „Care workers: skills opportunities and challenges (2023 update)“ (Hooldustöötajad: oskustega seotud võimalused ja probleemid (2023. aasta ajakohastatud versioon), https://www.cedefop.europa.eu/en/data-insights/care-workers-skills-opportunities-and-challenges-2023-update.

59 Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava, 2021.

60 Rahvusvaheline Tööorganisatsioon, https://www.ilo.org/topics-and-sectors/care-economy.

tööturule;

34. julgustab liikmesriike töötama välja kohalikke ja piirkondlikke hooldusstrateegiaid ning spetsiaalseid meetmeid kvaliteetsete ja kestlike töökohtade jaoks maapiirkondades ja äärealadel ning äärepoolseimates piirkondades, tugevdades seeläbi territoriaalset ühtekuuluvust ja vähendades ebavõrdsust tööturul; on seisukohal, et eelkõige nende alade jaoks võiks võtta kasutusele ELi rahastamisvahendid, et toetada uute kvaliteetsete töökohtade loomist hooldussektoris, kahandades seega rahvaarvu vähenemist teatavates piirkondades ja tööjõupuudust; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama toetust mittetulunduslikele sotsiaalsetele ettevõtetele ja organisatsioonidele; ergutab liikmesriike hõlbustama juurdepääsu rahastamisele ja suurendama sotsiaalmajanduses osalejate nähtavust, nagu on rõhutatud 2021. aasta sotsiaalmajanduse tegevuskavas;

35. rõhutab sotsiaalsete ettevõtete ja ühistute tähtsust hooldusteenuste pakkumisel piirkondades ja elanikkonnale, kus traditsioonilised avalik-õiguslikud või eraõiguslikud teenuseosutajad ei osuta piisavalt teenuseid, eriti kui kasumi teenimise võimalused on kehvad;

36. märgib, et eelarvestamine peab tagama piisavad investeeringud hooldusse ja seirama meetmete või nende puudumise soolist mõju;

37. rõhutab vajadust tagada hooldustöötajate ja nende esindajate osalemine poliitikakujundamise kõigis etappides, sealhulgas neid mõjutavate poliitikameetmete kavandamisel, rakendamisel ja hindamisel;

38. on seisukohal, et vaja on edasisi investeeringuid, et anda ametlikele ja asjakohasel juhul ka mitteametlikele hooldustöötajatele koolitust, sealhulgas sihipärast oskuste täiendamist eelkõige digi-, suhtlemis- ja tervishoiuga seotud oskuste, sealhulgas hooldusega seotud füüsilise ja psüühilise väärkohtlemise riski, samuti tervise ja ohutuse valdkonnas, ning pakkuda kvaliteetset ja inimkeskset hooldust; rõhutab oskuste täiendamise ja ümberõppe keskset tähtsust elukestvas karjäärijuhtimises, sest hooldusvaldkonna kutsealad muutuvad koos tavade, tehnoloogiate või isegi hoolduse korraldamise arenguga; on seisukohal, et kogemusi tuleks paremini väärtustada, tunnustades omandatud teadmisi ja kvalifikatsiooni ning suurendades täiendusõppe võimalusi; on lisaks seisukohal, et edendada tuleks sertifitseerimist, et vastata muutuvatele vajadustele, eelkõige seoses kutsehariduse ja kutseõppe diplomite tunnustamisega, tagades pikaajaliste väljavaadetega töökohad, mis soodustavad kaasatust ja majanduskasvu; nõuab, et kehtestataks kogu ELi hõlmavad hoolduskoolituse õppekavad, millega tagatakse kvalifikatsioonide tunnustamine, õiguste ülekantavus ja töötajate karjäärivõimalused;

39. märgib, et kogu Euroopa majanduses esineb oskuste nappus, mida

süvendab tööjõu vähenemine[61]; märgib lisaks, et mõningane nappus tuleneb olemasolevate talentide alakasutamisest, mida tõendab suur sooline ebavõrdsus teatavatel kutsealadel, või töötingimustega seotud konkreetsetest probleemidest, nagu madal palk või atraktiivsuse puudumine;

40. rõhutab vajadust toetada internetipõhiste teenuste arendamist ning hooldajate ja hooldatavate digipädevuse koolitust, parandades internetile juurdepääsu ja internetiühendusi, et tõsta hoolduse kvaliteeti ja kasutada kvaliteetse hoolduse pakkumiseks tehnoloogiat;

41. rõhutab, et tasustamata hoolestööl on sotsiaalne ja majanduslik mõju; rõhutab, et tasustamata hooletööl on Euroopa ühiskonnas ja majanduses oluline tähtsus, mõjutades tööjõu, eelkõige naiste osalemist, aidates kaasa püsivale soolisele ebavõrdsusele tööhõives ja palgas ning avaldades märkimisväärset survet sotsiaalhoolekande-, tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse süsteemidele kõigis liikmesriikides; kutsub seetõttu liikmesriike üles pöörama varajase avastamise ja ennetamise programmides erilist tähelepanu hooldajatele; toonitab probleeme, sealhulgas sotsiaal-majanduslikku laadi probleeme, millega seisavad silmitsi mitteametlikud hooldajad, peamiselt naised, kes pakuvad tasustamata hooletööd ning kellel on nii töö kui ka hooldusega seotud ülekoormus, millega kaasneb piiratud sotsiaalkaitse, ebapiisav ametliku hoolduse taristu ja ebapiisav vaimse tervise tugi ning kelle panus vajab tunnustust ja sihipärast toetust; märgib, et mitteametlikud hooldajad võivad kogeda üksindust, vaesust, raskusi töö saamisel või füüsilise ja vaimse tervise probleeme; toonitab eelkõige, et pikaajalise hoolduse osutamisega seotud vaimse tervise probleemid on seotud ärevuse ja depressiooniga, mis on 20 % suurema levimusega mitteametlike hooldajate seas võrreldes nendega, kes ei täida hoolduskohustusi, ning et 66 % ametliku hooldaja vaimne tervis on ohus; märgib, et see on märkimisväärne erinevus võrreldes laiema tööjõuga, kellest samasuguseid probleeme kogeb 43 %; märgib, et mitteametlikud hoolduskohustused võivad piirata hooldaja suutlikkust osaleda oma ennetaval tervisekontrollil ja võivad põhjustada sissetuleku kaotust, mis suurendab naiste vaesust; rõhutab, et selline kahjulik mõju on tihedalt seotud pakutava hoolduse intensiivsusega;

42. mõistab hukka asjaolu, et paljud hooldustöötajad ja koduabilised on väga ebakindlas olukorras ja kogevad läbipõimunud diskrimineerimist oma rassi või etnilise päritolu, soo, sotsiaal-majandusliku staatuse või kodakondsuse tõttu, ning asjaolu, et paljud neist töötajatest on naised, kellel ei ole ametlikku töölepingut, ning on seetõttu ärakasutamise suhtes haavatavamad ja neil puudub sageli juurdepääs oma õigustele, eelkõige inimväärsele tööle ja

---

61 Mario Draghi, „The future of European competitiveness“ (Euroopa konkurentsivõime tulevik), 2024.

sotsiaalkaitsele;

43. nõuab sihipärast rahalist toetust ja algatusi, mis pakuvad mitteametlikele hooldajatele psühholoogilise ja vaimse tervise abiteenuseid, sealhulgas ajutist hooldust, et pakkuda aeg-ajalt abi, ning meetmeid vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ennetamiseks, vahetades sellega seoses parimaid tavasid kõigis liikmesriikides;

44. rõhutab, et mitteametlike hooldajate piisav ja sihipärane toetus peaks hõlmama hooldajate osatähtsuse ja õiguste tunnustamist, tugiteenuseid, nagu asendushooldus, nõustamine ja vastastikune toetus, rahalist abi ja hüvitist vaesusriski vähendamiseks, paindlikku töökorraldust (puhkus, töötunnid, kaugtöö), et tasakaalustada hooldust ja tööhõivet, koolitust ja teavet, et anda hooldajatele oskused, ning sisulist osalemist poliitika kujundamises;

45. rõhutab, et hooldustöötajate ametialase staatuse tugevdamiseks on vaja teha olulisi jõupingutusi ning lahendada tööjõupuudus hooldussektoris, sealhulgas kohandatud lahenduste kaudu, et edendada deklareeritud tööd, õiglast palka, karjäärivõimalusi, oskuste täiendamist ning paremaid ja korralikke töötingimusi; toonitab, et ametlikesse hooldusteenustesse investeerimine võib märkimisväärselt leevendada survet mitteametlikele hooldajatele ning ära hoida teatavat kahjulikku mõju nende töö- ja eraelu tasakaalule ning karjääriväljavaadetele, aidates seega kaasa soolisele võrdõiguslikkusele;

46. toonitab, kui tähtis on tagada noorte hooldajate jaoks[62], kes pakuvad hooldust mitteametlikult ning kes moodustavad 4–10 % lastest ELis ja kelle hoolduskohustused mõjutavad nende haridust, vaimset tervist, sotsiaalset arengut[63] ja tulevast karjääri, juurdepääs piisavale psühhosotsiaalsele ja haridustoele; nõuab tungivalt, et loodaks sihtotstarbelised ELi programmid, millega pakutaks tuge noortele hooldajatele, et vältida koolist või tööturult väljalangemist;

47. tunnistab, et kuigi olulise osa hooldustöid teevad ELi kodanikud, teevad osa neist töödest kolmandatest riikidest pärit naised; rõhutab, et kuigi jõupingutused peaksid keskenduma koduhooldustöötajate ligimeelitamisele ja hoidmisele, peab kolmandatest riikidest pärit töötajate värbamine põhinema tööturu vajadustel hästi hallatud seadusliku rände kaudu ning hõlmama põhjalikku kutsealast koolitust; rõhutab, et kolmandatest riikidest pärit töötajate

---

62 Euroopa Parlament, sisepoliitika peadirektoraat, põhjalik poliitikaülevaade: „The situation of young carers in Europe“ (Noorte hooldajate olukord Euroopas), 2024: „Noored hooldajad on alla 18-aastased lapsed, kes hooldavad regulaarselt invaliidist või muul põhjusel iseseisvalt mitte hakkama saavat vanemat, õde või venda või muud leibkonna liiget.“

63 Euroopa Parlament, sisepoliitika peadirektoraat, põhjalik poliitikaülevaade: „The situation of young carers in Europe“ (Noorte hooldajate olukord Euroopas), 2024.

värbamine peab toimuma üksnes läbipaistvate ja õigustel põhinevate seaduslike rändekanalite kaudu; nõuab märkimisväärseid investeeringuid oskuste arendamisse ja kutsealasesse koolitusse, et toetada kolmandatest riikidest pärit seaduslike töötajate võimestamist ja integreerimist; mõistab teravalt hukka deklareerimata töö kõik vormid, ärakasutamise ja ebakindlad töösuhted ning rõhutab nii ELi kui ka kolmandate riikide hooldustöötajate asendamatut panust sotsiaalsesse ühtekuuluvusse ja heaolusse ELis;

48. tunnistab, et juurdepääs kvaliteetsele tervishoiule, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise õigustele, on äärmiselt oluline, et tagada kõigile hea elukvaliteet;

Edasine tegevus

49. kutsub komisjoni üles esitama koos asjaomaste asutustega täpseid, kättesaadavaid ja võrreldavaid andmeid soolise hoolduslõhe mõõtmiseks muu hulgas ajakasutuse uuringute kaudu, et võimaldada liikmesriikidel jagada parimaid tavasid ja seda lõhet tulemuslikult vähendada;

50. nõuab, et süstemaatiliselt kogutaks sooliselt eristatud, täpseid, kvaliteetseid ja võrreldavaid andmeid pikaajalise hoolduse ja lastehoiuga seotud hoolduskohustuste, sissetulekute, sealhulgas palkade[64], pensionide, tööaja, sotsiaalkaitse tagamise, hooldustöötajate lepingulise staatuse kohta ELis ning hooldust osutavate kolmandate riikide kodanike ja laste olukorra kohta ning võimaluse korral andmeid isiku- ja majapidamisteenuste ja mitteametliku hoolduse kohta, et seirata pereliikmete poolt oma sugulastele pakutava hoolduse mahtu ja seda, kas või kuidas need hoolduskohustused mõjutavad nende tööelu;

51. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles koguma andmeid noorte hooldajate olukorra kohta ning töötama välja kogu ELi hõlmavad suunised ja vahetama parimaid tavasid, et aidata liikmesriikidel neid koolides ja kogukondades ning tugevdatud tervishoiusüsteemide kaudu tuvastada ja toetada; kutsub komisjoni üles pidama hoolduse teemal struktureeritud dialoogi ja looma iga-aastase hooldusplatvormi, mis tooks kokku kõik asjaomased sidusrühmad, nagu akadeemilised ringkonnad, liikmesriikide esindajad, hooldatavate ühendused, mitteametlikud hooldajad, sotsiaal-, tulundus-, avalik-õiguslikud ja mittetulunduslikud hooldusteenuste osutajad ning ametiühingud, et hinnata edusamme, vahetada uuenduslikke tavasid ELi hooldusstrateegia eesmärkide paremaks saavutamiseks ning kavandada järgmisi samme selle jätkuvaks rakendamiseks;

52. nõuab tungivalt, et kasutataks sooteadlikku eelarvestamist, et

---

64 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary%3AWages_and_salaries_-_EBS.

kulutused hooldusteenustele otseselt vähendaksid naiste ja tütarlaste ebavõrdsust;

53. rõhutab, et hooldajate esmane ülesanne peaks olema hoolitsemine, ning peab seetõttu vajalikuks vähendada tarbetut bürokraatiat ja vältida nii palju kui võimalik neile haldusülesannete andmist, mida võivad täita haldusassistendid või sobivad digitööriistad;

54. rõhutab vajadust konsulteerida väljakuulutatud hooletöö kokkuleppe ettevalmistamise ajal kõigi asjaomaste sidusrühmadega ELi, riikide ja kohalikul tasandil, sealhulgas mitteametlike hooldajate esindajatega ja patsientide organisatsioonidega, et vältida kapseldunud poliitikat ning võtta arvesse olukordade ja vajaduste mitmekesisust;

55. kutsub liikmesriike üles investeerima hooldusmajandusse ja rakendama nõukogu soovitusi[65] alusharidust ja lapsehoidu ning taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu käsitlevate Barcelona eesmärkide läbivaatamise kohta ELi hooldusstrateegia raames ning lisama oma rakendamisaruannetesse heade tavade, lünkade ja edusammude kaardistamise koos strateegiatega, et julgustada mehi hooldussektoris rohkem osalema, ning tegelema deklareerimata hooldustööga, tehes kindlaks peamised tegurid ja pakkudes välja kohandatud lahendusi; kutsub komisjoni üles tagama, et Euroopa lastegarantiil oleksid selged eesmärgid ja prioriteedid ning et eraldataks mahukas eelarve, ning julgustab komisjoni ja liikmesriike tagama taskukohased, kvaliteetsed ja kättesaadavad lastehoiu- ja eakate hooldusteenused;

56. rõhutab, et hooldusstrateegia tuleks viia kooskõlla ELi puuetega inimeste õiguste strateegiaga, kuna need käsitlevad ühiseid probleeme;

57. rõhutab, et puuetega inimestele pakutavas hoolduses tuleb seada esikohale autonoomia, kuna neil inimestel peaks olema võimalik otsustada, kus ja kellega nad elavad, samuti väärikus ja kaasatus inimõigustel põhineva ja inimkeskse käsituse kaudu, mis kajastab jätkuvat muutust hoolduse pakkumises; rõhutab, et seda on võimalik saavutada, parandades nende hooldustingimusi, näiteks kvaliteetse koduhoolduse või muude eluasemevõimaluste kaudu, mis vastaksid nende vajadustele, sealhulgas iseseisev ja juurdepääsetav elu, ning kaasates puuetega inimesed hooldussüsteemide kavandamisse, edendades samal ajal nende haridust ja koolitust, sealhulgas digilahenduste kaudu, luues seeläbi kaasava tööjõu ja tagades nende juurdepääsu tööhõivele;

58. rõhutab, et ainult pool ELi 42,8 miljonist tööealisest puudega inimesest töötab ning üksnes 21 % puuetega naistest töötab

---

65 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2022_484_R_0001; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022H1215(01)

täistööajaga[66]; kutsub seega komisjoni ja liikmesriike üles julgustama ja koolitama hooldajaid toetama puuetega inimeste kaasamist tööturule;

59. rõhutab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata mitteametlikele hooldajatele, perekondadele ja lapsevanematele, eriti emadele, kes osutavad puuetega lastele pikaajalist hooldust, tagades piisava toetuse kas rahaliselt või sotsiaalkindlustuse kaudu ning juurdepääsu asendus- ja nõustamisteenustele;

60. rõhutab seoses sellega, et ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonist tuleneva kohustusena peab EL võtma puuetega inimeste õigusi arvesse kõigis 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku programmides, töötades selleks välja metoodika puuetega inimeste, sealhulgas naiste ja tütarlaste heaks tehtud kulutuste jälgimiseks ning kontrollides, et kõik programmid ja ELi rahastatavad projektid tagavad puuetega inimestele sooliselt võrdsed võimalused ja juurdepääsu ELi rahalistele vahenditele;

61. nõuab töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi täielikku rakendamist ning edasist hoolikat seiramist, jõustamist ja hindamist; rõhutab vajadust pikendada ja edendada piisavalt hüvitatud rasedus- ja sünnituspuhkust, isapuhkust ja hooldajapuhkust ning hõlbustada vanemapuhkuse kasutamist ja seirata sellise puhkuse kasutamist meeste poolt; kutsub liikmesriike üles parandama mitteametlike hooldajate staatust asjakohase tasu ja hüvitise ning asendushooldusteenuste kättesaadavuse kaudu, et paremini toetada praeguseid mitteametlikke hooldajaid, aga ka aitama saavutada direktiivi esialgseid eesmärke, milleks on julgustada rohkem mehi osalema hoolduse osutamises; nõuab tungivalt, et komisjon edendaks stiimuleid mõlemale vanemale vanemapuhkuse kasutamiseks, nõudes lisaks vanemate jaoks paindlikku töökorraldust, ning esitaks ELi tasandi kvaliteedisuunised ja parimate tavade jagamise pikaajalise hoolduse teenuste kohta, sealhulgas piisava töötajate arvu, spetsiaalsete koolitusprogrammide ja kvaliteedi tagamise mehhanismide kohta; nõuab, et töötajad, eelkõige naised, kes kasutavad oma puhkust pereliikmete hooldamiseks, oleksid toimivalt kaitstud nende hoolduskohustustega seotud diskrimineeriva kohtlemise ja vallandamise eest;

62. nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid iga vanema jaoks kasutusele piisavalt tasustatud, mitteülekantava vanemapuhkuse, et vältida naiste ebaproportsionaalset koormamist hoolduskohustustega; rõhutab, et meeste puhkuse kasutamise parandamine on väga oluline selleks, et muuta norme ja tagada naiste võrdne osalemine tööturul ning leevendada negatiivset põlvkondadevahelist mõju tütarlastele;

---

66 Euroopa soolise võrdõiguslikkuse indeks, Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, 2024.

63. nõuab, et komisjon esitaks direktiivi õiguse kohta olla mittekättesaadav, et kaitsta kõiki töötajaid, eelkõige lapsevanemaid ja hooldajaid;

64. nõuab mitteametlike hooldajate, kes on peamiselt naised, sealhulgas need, kes loobuvad tööst selleks, et hoolitseda pereliikme või kellegi teise eest, kes vajab hooldust, kaitset; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid edendaksid, tunnustaksid ja toetaksid nende osatähtsust, tunnustades nende olulist panust sotsiaalsesse ühtekuuluvusse ning hooldussüsteemide kestlikkusse kogu Euroopas; nõuab sellega seoses, et tagataks nende juurdepääs sotsiaalkaitsesüsteemidele, et leevendada hooldamise kahjulikku mõju, eelkõige naiste karjäärile ja majanduslikule sõltumatusele, tagades samal ajal, et naisi ei tõrjuta ametlikult tööturult välja;

65. nõuab tungivalt, et komisjon kehtestaks järgmises Euroopa hooldusstrateegias tervikliku ja sooteadliku raamistiku, et teha kindlaks ja tunnustada mitteametliku hoolduse eri vorme kogu Euroopas; rõhutab, et mitteametlikele hooldajatele tuleb pakkuda tuge, paindlikku töökorraldust, hoolduspuhkust ja juurdepääsu piisavatele täiendavatele hooldusteenustele, samuti nõustamist ja vastastikust tuge; rõhutab, kui oluline on tagada mitteametlikele hooldajatele võimalus kasutada isiklikku aega ja soodustada nende isiklikku arengut;

66. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles õiguslikult tunnustama tasustamata hooldajaid, tagades juurdepääsu sotsiaalkaitsele, pensioniosakutele, asendusteenustele ja rahalisele toetusele; rõhutab vajadust vähendada järk-järgult naiste ja tütarlaste tasustamata hooldustööd lahendustega, mis jaotavad koormuse ümber, näiteks investeeringud taskukohasesse lapsehoidu, eakate hooldusse ja puuetega inimeste teenustesse, ning edendavad meeste võrdset osalemist hooldustöös;

67. juhib tähelepanu sellele, et universaalsete kvaliteetsete lapsehoiuteenuste pakkumine vähendaks tasustamata hooldustööd;

68. nõuab, et liikmesriigid jagaksid häid tavasid mitteametlike hooldajate minimaalsete asendusperioodide kohta, et tagada nende füüsiline ja vaimne heaolu ning võimaldada nende jätkuvat osalemist tööhõives; nõuab konkreetseid toetavaid meetmeid, nagu teadlikkuse suurendamise kampaaniad, vabatahtlikud võimalused oskuste tunnustamiseks ja sihipärased koolitused;

69. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tunnustama noori hooldajaid, kelle vajadused jäetakse sageli tähelepanuta, ning töötama välja sihipärased toetusmeetmed, sealhulgas paindlik hariduskorraldus, nõustamisteenused ja asendushooldus, et vältida negatiivset mõju nende tervisele, haridusele ja tulevastele tööhõivevõimalustele;

70. julgustab komisjoni ja liikmesriike tagama, et mitteametlikke hooldusperioode võetakse pensioni- ja sotsiaalkindlustussüsteemides

ja tulevastes seonduvates ELi algatustes õiglaselt arvesse; julgustab liikmesriike lisaks otsima õiglasi ja kestlikke lahendusi, et kaitsta isikuid –valdavalt naisi –, kes pühendavad märkimisväärse osa oma tööelust ülalpeetavate eest hoolitsemisele;

71. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles parandama töötingimusi ametliku hoolduse sektoris, keskendudes õiglasele ja võrdsele tasule, pöörates tähelepanu hooldusega seotud füüsilistele ja psühholoogilistele nõudmistele, ning juurdepääsule pidevale koolitusele ja ohutule töökeskkonnale, sealhulgas läbipõlemise ja igasuguse vägivalla ja ahistamise ärahoidmise meetmetele tööl, edendades samal ajal hooletöö atraktiivsust pikaajaliste väljavaadete kaudu, tugevdades sotsiaaldialoogi ning julgustades rohkemaid mehi sisenema ja jääma hooldussektorisse; rõhutab, et palkade ja töötingimuste parandamine hooldussektoris muudab töökohad atraktiivsemaks ja pärsib deklareerimata tööd; tuletab meelde, et liikmesriigid peavad võtma nõuetekohaselt üle ja rakendama tasustamise läbipaistvuse direktiivi, et nõuda palgastruktuuride kehtestamist, mis kajastavad kõnealuste ülesannetega seotud oskusi, vastutust ja sotsiaalset väärtust ning naiste jaoks selgeid võimalusi liikuda hooldussektoris juhtivatele ja otsustustasandi ametikohtadele;

72. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema täiendavaid investeeringuid kvaliteetsesse kutseõppesse ning tugevdama ametliku ja mitteametliku hoolduse käigus omandatud oskuste tunnustamist, integreerides need oskused elukestva õppe ja oskuste täiendamise poliitikasse, kaaludes samal ajal ka sertifitseerimisprotsessi või muid kvalifikatsioonide piiriülese tunnustamise mehhanisme; julgustab võtma kasutusele digitaalseid tervishoiuvahendeid, et parandada hooldustöötajate digioskusi, näiteks pakkudes kaugtuge, sealhulgas kaughooldust või videokonsultatsioone; rõhutab, et oskusi ei omandata ainult formaalhariduses ning et poliitikaraamistikus tuleb tunnustada ja valideerida alternatiivseid oskuste arendamise võimalusi; kutsub liikmesriike üles hõlbustama meetmeid nende töötajate järkjärguliseks ja paindlikuks tööturule (taas)integreerimist, kes on teinud pika karjääripausi sugulaste hooldamiseks, sealhulgas oskuste täiendamise ja ümberõppe kaudu;

73. rõhutab tööhõivevõimalusi, mida ettevõtlus võib hooldussektoris luua, ning rõhutab, kui oluline on toetada naisi üleminekul mitteametlikult hooletöölt hooldussektori ettevõtjateks; nõuab tungivalt, et liikmesriigid pakuksid kohandatud ettevõtluskoolitusi, lihtsustaksid haldusmenetlusi naistele kuuluvate väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete asutamiseks ja naiste füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemiseks sektoris ning hõlbustaksid juurdepääsu sihtotstarbelisele mikrokrediidile, tunnistades selliste kutsealaste üleminekute majanduslikku ja sotsiaalset väärtust;

74. kutsub komisjoni üles kasutama oskuste liitu, et edendada haridust,

koolitust ja elukestvat õpet sektorites, kus kogu ELis esineb tööjõupuudust, nagu hooletöö puhul, tagades kõigile kutselistele hooldustöötajatele täiendus- ja ümberõppe võimalused ning tunnustades kutsehariduse ja -õppe diplomeid;

75. nõuab Euroopa hooldajate põhikirja loomist, et käsitleda ametlike hooldajate erivajadusi, nagu hooletöö käigus omandatud oskuste tunnustamine, integreerides seeläbi hooldustöötajad, isiku- ja majapidamisteenused, kasutajad-tööandjad ja institutsionaalse hoolduse ühisesse ELi raamistikku ja määratlusse, mis tagaks hooldajate tunnustamise ja kaitse miinimumstandardid kõigis liikmesriikides ning vähendaks nendevahelist ebavõrdsust;

76. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles viima ELi tervisestrateegia kooskõlla ELi hooldusstrateegiaga ning edendama sünergiat programmi „EL tervise heaks“ ja muude hooldussektori rahastamisvõimaluste vahel, et ühendada tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandesüsteemid ja pakkuda sujuvat tuge, eelkõige kõige haavatavamate isikute krooniliste haiguste korral;

77. nõuab Euroopa tegevuskava, mis aitab kaotada soolise hoolduslõhe ning toetada nii ametlikke kui ka mitteametlikke hooldajaid; nõuab sellega seoses, et toetataks üksikvanemaid ja haavatavas olukorras perekondi, sealhulgas neid, kes seisavad silmitsi läbipõimunud diskrimineerimise ja kombineeritud hooldusvajaduste ja/või suure intensiivsusega nõudmistega, keskendudes sotsiaalkaitsele, taskukohasele, kättesaadavale ja kvaliteetsele lapsehoiule, paremale töö- ja eraelu tasakaalule, taskukohastele ja kvaliteetsetele pikaajalise hoolduse teenustele, parematele töötingimustele hooldussektoris ja võrdõiguslikkuse edendamisele; nõuab seetõttu, et selles kavas keskendutaks juurdepääsule tööhõivele ja koolitusele, sealhulgas digioskuste, sotsiaalkaitse katvuse, hooldustaristu ja pikaajaliste teenuste, lapsehoiu, isiku- ja majapidamisteenuste, psühhosotsiaalse toe ja töö suurema paindlikkuse valdkonnas;

78. märgib, et nõuetekohane juurdepääs reproduktiivtervise ja abordi teenustele võib aidata vanematel vabaneda ootamatu raseduse stressist ja aidata kaasa pereplaneerimisele; kutsub liikmesriike üles tagama tervishoiuteenustele võrdse juurdepääsu;

79. kutsub liikmesriike üles kasutama täielikult ära ELi vahendeid, nagu taaste- ja vastupidavusrahastu, programm „EL tervise heaks“, Euroopa Sotsiaalfond+ ja Euroopa Regionaalarengu Fond, et töötada välja kättesaadavad, taskukohased ja kvaliteetsed hooldusteenused ja -rajatised kõigis vanuserühmades alates varasest lapsepõlvest kuni eakate ja puuetega inimeste pikaajalise hoolduseni; rõhutab vajadust integreerida termin „tugi“ koos terminiga „hooldus“, et võtta täielikult arvesse teenuste mitmekesisust ja neid suunavat õigustel põhinevat vaatenurka;

80. väljendab heameelt komisjoni teadaande üle, et 2027. aastal

avaldatakse terviklik Euroopa hooletöö kokkulepe, millega uuendatakse Euroopa hooldusstrateegiat ambitsioonikama ja sidusama raamistikuna;

81. kutsub komisjoni üles tegelema nii ametlike kui ka mitteametlike hooldajatega, edendades taskukohast ja kvaliteetset lapsehoidu, koolijärgseid haridusprogramme ja pikaajalise hoolduse teenuseid; rõhutab, et selles tuleks arvesse võtta käesolevas raportis esitatud soovitusi, muu hulgas hõlbustada oskuste ja kvalifikatsioonide tunnustamist, toetada oskuste arendamist, karjääri edendamist ja hooldusse investeerimist ning parandada töö- ja elutingimusi, kasutades ELi vahendeid õiglase tööhõive ja kvaliteetse hoolduse edendamiseks;

82. rõhutab, et suuremad investeeringud rahvatervisesse ja sotsiaalhoolekandesse, sealhulgas töötajate palkadesse ja koolitusse, on olulised, et parandada tööle võtmist ja tööl püsimist, et tagada kvaliteetsed töökohad, mis suurendavad hooldussektoris töötamise atraktiivsust;

o
o o

83. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.